

רע"פ 1606/17 - ראשד שווא נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 1606/17

לפני: כבוד השופט ד' מינץ

המבקש: ראשד שווא

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט
המחוזי בחיפה (כב' השופט י' ליפשיץ), מיום
30.1.2017, בעפ"ת 39164-12-16

בשם המבקש: בעצמו
בשם המשיבה: עו"ד סיגל בלום

החלטה

הבקשה שבכותרת הועברה זה עתה לטיפול.

1. במסגרת הבקשה מתבקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט י' ליפשיץ),

מיום 30.1.2017 בעפ"ת 39164-12-16, בגדרו התקבל ערעורה של המשיבה על קולת העונש שגזר בית משפט השלום לתעבורה בחיפה (כב' השופטת כ' פאר גינת), מיום 17.11.2016 בפל"א 7366-02-16, כך שעונשו של המבקש הוחמר והושתו עליו 7 חודשי מאסר בפועל תוך הפעלת עונש מאסר מותנה בן 7 חודשים (שהושת בתאריך 11.1.2015 במסגרת פל"א 7809-09-14 (להלן: הרשעתו הקודמת)), מתוכם 3 חודשים בחופף, היינו 11 חודשים מאסר בפועל; 40 חודשי פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה; 10 חודשי פסילה על תנאי למשך 3 שנים; קנס בסך של 2,000 ש"ח.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 21.2.2016 הוגש לבית משפט השלום לתעבורה כתב אישום נגד המבקש, המייחס לו עבירות של נהיגה בפסילה, עבירה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: הפקודה); נהיגה ללא ביטוח, עבירה לפי סעיף 2א' לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970; נהיגה ללא רישיון נהיגה, עבירה לפי סעיף 10א) לפקודה. על פי עובדות כתב האישום, ביום 18.2.2016 נהג המבקש בשעות אחר הצהריים ברחוב שדרות סיני בחיפה, וזאת כאשר הוא פסול מלהחזיק או מלקבל רישיון נהיגה בעקבות הרשעתו הקודמת. בנוסף נטען כי רישיונו של המבקש פקע כבר בשנת 2001 וכי הוא נהג ללא תעודת ביטוח כדין. העבירות שיוחסו למבקש נעברו בעת שריצה עבודות שירות שהושתו עליו בגדר הרשעתו הקודמת.

3. ביום 8.4.2016 הורשע המבקש על פי הודאתו בבית משפט השלום לתעבורה. נוכח העובדה שעונש מאסר על תנאי היה תלוי מעל ראשו בגין הרשעתו הקודמת, בית המשפט הורה כי שירות המבחן יגיש תסקיר בעניינו טרם שייגזר דינו. ביום 6.10.2016 הוגש התסקיר במסגרתו נמסר כי המבקש בן 52 ובעל נסיבות משפחתיות מורכבות. הוא נוטה להתנהגות אימפולסיבית, מתקשה לשמור על איפוק במצבים שונים ואינו מפנים את השלכות התנהגותו על סביבתו. למבקש עבר תעבורתי מכביד והוא ריצה בעבר עונש מאסר בגין עבירות אלימות אשר במהלכו למד קרוא וכתוב ועבר הליך טיפולי בנושא אלימות. שירות המבחן התרשם כי המבקש לוקח אחריות לביצוע העבירה ומביע צער וחרטה על מעשיו. הוא מסר לשירות המבחן כי הוא מעוניין להמשיך ולהשתקם, וכי שליחתו למאסר מאחורי סורג ובריה עלולה לפגוע בסיכויי לעשות כן. להתרשמות שירות המבחן, ללא הליך טיפולי קיים סיכון גבוה להישנות התנהגות פורצת גבולות בעתיד. על כן הומלץ להימנע מהטלת מאסר בפועל בעניינו. כן הומלץ על הארכת המאסר המותנה, הטלת צו מבחן למשך שנה, שילובו במערך טיפולי והטלת צו שירות לתועלת הציבור.

4. גזר דינו של המבקש ניתן ביום 17.11.2016, במסגרתו נקבע כי מתחם הענישה בעבירות בהן הורשע, נע בין מאסר בפועל של 15 ימים ופסילה בת 6 חודשים, לבין מאסר בפועל של 18 חודשים ופסילה בת 60 חודשים. בתוך כך, נקבע כי חרף עברו הפלילי והתעבורתי המכביד, חומרת העבירות בהן הורשע והתנהגותו ה"משקפת התייחסות של ביזוי החוק וצווי בית המשפט", בנסיבות העניין יש לתת משקל לנסיבות האישיות ולכך שהודה ולקח אחריות על מעשיו וליתן עדיפות לאינטרס השיקומי. לפיכך, בית המשפט אימץ חלק ניכר מהמלצותיו של שירות המבחן וגזר עליו את העונשים הבאים: הארכת המאסר המותנה שהושת עליו במסגרת הרשעתו הקודמת; צו מבחן למשך 24 חודשים; צו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 400 שעות; 40 חודשי פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה; פסילה מותנית; קנס בסך של 2,000 ש"ח.

5. ביום 19.12.2016 ערערה המשיבה על קולת העונש לבית המשפט המחוזי. במסגרת ערעורה טענה המשיבה כי שגה בית משפט השלום בכך שחרג לקולא ממתחם העונש ההולם, כמו גם בכך שלא הפעיל את העונש המותנה שהיה תלוי ועומד נגד המבקש. נטען כי למבקש עבר פלילי ותעבורתי כבד וכי הוא שב ומפגין זלזול בוטה בשלטון החוק תוך סיכון המשתמשים בדרך. זאת ועוד, התסקיר בעניינו לא היה תסקיר חיובי ולא ניתנה כל אינדיקציה להיתכנות כי הוא אכן ישנה את דרכיו, פרט להצהרתו כי יעשה כן. מנגד טען המבקש כי לא בכדי בחר בית משפט השלום לאמץ את האפיק השיקומי בעניינו. הוא שב על נסיבותיו האישיות ועל נכונותו להשתקם בגין יש להשאיר את גזר הדין על כנו.

6. ביום 30.1.2017 קיבל בית המשפט המחוזי את ערעורה של המשיבה והשית על המבקש את העונשים המנויים לעיל. במסגרת פסק הדין נקבע, בין היתר, כי:

"אין מדובר בעבירה שנעשתה ב'היסח הדעת' או ללא מחשבה ותכנון מוקדם. מפתחות הרכב לא 'נחתו' לידי של המשיב 'כך סתם' וכך גם האפשרות לעשות שימוש ברכב שבו נהג בעת האירוע. מדובר אם כן בעברין תנועה סדרתי אשר שב ומפר ברגל גסה את הוראות החוק במודע וכאשר תלוי ועומד מעל ראשו מאסר על תנאי לתקופה של 7 חודשים."

7. בית המשפט הוסיף וקבע כי נוכח עברו התעבורתי ועברו הפלילי של המבקש, לא היה מקום להליכה כה משמעותית לקראתו, כשם שעשה בית משפט השלום. זאת בדגש על כך שהתסקיר שהוגש בעניינו מעיד על היותו אדם אימפולסיבי, המתקשה להפעיל שיקול דעת ואיננו מכבד סנקציות פליליות. בית המשפט הוסיף בהערת אגב כי באחת מהרשעותיו הקודמות (תת"ע 9851-05-15) המבקש הורשע בנהיגה ללא רישיון נהיגה בתוקף, על אף שבאותו עניין היה מקום להרשיעו אף בעבירה של נהיגה בזמן פסילה. עוד נקבע כי אין כל מניעה ליישם את המלצת שירות המבחן באשר לשילובו בהליך שיקומי, אך זאת בין כותלי בית הסוהר. פסק דין זה הוליד את הבקשה שלפני.

טענות הצדדים

8. לטענת המבקש שגה בית המשפט המחוזי עת הביא בין מכלול שיקוליו גם את העובדה שבמסגרת אחת מהרשעותיו הקודמות היה מקום להעמידו לדין גם בעבירה של נהיגה בפסילה, מלבד העבירה של נהיגה ללא רישיון בתוקף בה הועמד לדין במסגרתו. בנוסף, היה על בית המשפט להורות לשירות המבחן להכין תסקיר משלים בעניינו, במסגרתו יתייחס להתקדמות ההליך הטיפולי בו החל. בית המשפט גם לא נתן משקל מספק לנסיבות האישיות, ובכללן, היותו אב לעשרה ונסיבותיו המשפחתיות הקשות, כמו גם לטענתו, לפיה ביצע את העבירות המיוחסות לו בעת שאחד מבניו אושפז, ובהיותו נתון בעיצומה של סערת רגשות. כן היה על בית המשפט המחוזי להעניק משקל משמעותי יותר להמלצת שירות המבחן בעניינו. המבקש הוסיף וטען כי טרם ניתן פסק הדין מושא הערעור, הוא החל בביצוע צו השירות לתועלת הציבור שהושת עליו ועל כן, בית המשפט לא היה מוסמך להשית עליו מאסר בפועל.

9. המשיבה טענה מנגד, כי דין הבקשה להידחות באשר היא עוסקת כל כולה בעניינו הפרטני של המבקש ואינה מעלה שאלה משפטיות עקרוניות בעלת חשיבות ציבורית. העונש שהושת על המבקש ניתן לאחר שבית המשפט המחוזי

שקל את כלל הנסיבות הנדרשות לעניין, לרבות נסיבותיו האישיות, והוא מצוי בתוך מתחם הענישה שקבע בית משפט השלום. המשיבה גם הפנתה לגיליון ההרשעות של המבקש והוסיפה כי העבירות בוצעו בעוד עונש מאסר מותנה מרחף מעל ראשו של המבקש ובעת שטרם סיים את ביצוען של עבודות שירות שהושטו עליו במסגרת ההרשעה הקודמת.

דין והכרעה

10. לאחר שעייתי בבקשה ובתגובת המשיבה לה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

11. כידוע, הלכה היא כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן רק במקרים חריגים בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית, רחבת היקף וכבדת משקל, בעלת השלכות ציבוריות החורגות מעניינים של הצדדים הישירים להליך, או בנסיבות המעוררות חשש מפני עיוות דין, או אי צדק חמור (רע"פ 430/17 אזולאי נ' מדינת ישראל (7.3.2017); רע"פ 9171/16 כלבונה נ' מדינת ישראל (5.1.2017)). בפסיקה נקבע עוד, כי ככלל לא תינתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי" על חומרת העונש, אלא במקרים מיוחדים בהם מתגלה סטייה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות דומות (רע"פ 4491/14 סורן נ' מדינת ישראל (29.6.2014); רע"פ 8531/15 עליה נ' מדינת ישראל (14.12.2015)). דברים אלו יפים גם במקרים כגון זה שבפנינו, בהם בית המשפט המחוזי החמיר בעונשו של המבקש במסגרת הערעור (ראו לדוגמה: רע"פ 8603/12 אמזלג נ' עיריית תל אביב (16.12.2012); רע"פ 5353/17 טפרה נ' מדינת ישראל (18.9.2017)).

12. יישום העקרונות המפורטים מלמד כי הבקשה הנוכחית אינה נמנית על אותם מקרים חריגים המצדיקים מתן רשות ערעור, שכן טענותיו של המבקש אינן חורגות מעניינו הקונקרטי. יתר על כן, איני סבור כי נגרם למבקש עיוות דין או כי קיימים שיקולי צדק המצדיקים את קיומו של הליך שיפוטי נוסף. בענייננו, העונש שנגזר על המבקש אינו חורג ממדיניות הענישה הנהוגה והמקובלת במקרים כגון אלה (ראו למשל: רע"פ 280/16 רדיע נ' מדינת ישראל (19.1.2016); רע"פ 2588/16 שלבאיה נ' מדינת ישראל (19.9.2016)). די בכך אפוא כדי לדחות את הבקשה.

13. למעלה מן הצורך יצוין כי גם לגופם של דברים, דין הבקשה להידחות. לא מצאתי כל פגם בכך שבית המשפט המחוזי בחר שלא לאמץ את המלצת שירות המבחן בעניינו של המבקש. תסקיר שירות המבחן משמש כלי עזר חשוב בידי בית המשפט ומסייע לו לעמוד על נסיבותיו האישיות של הנאשם ועל סיכויי שיקומו. עם זאת, התסקיר מהווה המלצה בלבד ואינו מחייב את בית המשפט, אשר בוחן מגוון שיקולים רחב יותר מזה ששוקל שירות המבחן בהמלצתו (רע"פ 1756/16 ימיני נ' מדינת ישראל (16.3.2016); ע"פ 1170/15 פלוני נ' מדינת ישראל (11.1.2016); רע"פ 459/17 אבו נג'מה נ' מדינת ישראל (23.1.2017)).

14. זאת ועוד, אין בידי לקבל את טענתו של המבקש באשר למשקל שניתן, לטענתו, לעמדה שהביע בית המשפט המחוזי לפיה באחת מהרשעותיו הקודמות היה מקום להרשיעו בעבירה של נהיגה בפסילה, חלף עבירה של נהיגה ללא רישיון בה הורשע בפועל. ראשית משום שהדברים האמורים נאמרו בהערת אגב בלבד. שנית, עברו הפלילי של המבקש (הכולל 7 הרשעות קודמות אשר בגין חלקן ריצה מאסר מאחורי סורג ובריה) כמו גם עברו התעבורתי (הכולל 9 הרשעות קודמות בעבירות תעבורה, מתוכן 6 הרשעות בגין נהיגה ללא רישיון תקף או נהיגה בזמן פסילה) מכביד עד

מאוד ומעיד על דפוס עברייני חוזר, והתוצאה הראויה אליה הגיע בית המשפט המחוזי לא הושפעה כלל מהבעת העמדה לגבי אותו ההליך האמור. עוד ראוי לציין, כי העבירות שיוחסו למבקש בכתב האישום מושא הבקשה שלפני, נעברו עת שהמבקש טרם סיים את ריצוין של עבודות השירות שהוטלו עליו במסגרת הרשעתו הקודמת, ובעת שעונש מאסר מותנה מרחף מעל ראשו. כל אלו מעידים על זלזול רב בחוק מצד המבקש ועל היעדר נכונות לתקן את דרכיו.

15. לא מצאתי גם ממש בטענתו של המבקש לפיה החל בריצוי עונש צו השירות לתועלת הציבור שהושת עליו, ועל כן לבית המשפט המחוזי לא הייתה סמכות להמיר את עונשו לעונש מאסר בפועל. טענה זו נדונה ונדחתה באריכות בפסק דינו של בית מהשפט המחוזי. יתרה מכך, סעיף 213(1) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 קובע באופן מפורש כי רשאי בית משפט של ערעור להטיל על נאשם כל עונש שהערכאה הקודמת הייתה מוסמכת להטיל, בין אם הוא החל לשאת בעונש שהטילה עליו הערכאה הקודמת או סיים לשאתו, ובין אם לאו. על כן, אין מקום לטענה כי בית המשפט המחוזי פעל שלא בסמכות.

16. נוכח כל האמור לעיל, הבקשה נדחית.

17. המבקש יתייצב לריצוי עונש המאסר שנגזר עליו ביום 8.5.2018 עד לשעה 10:00 בבימ"ר קישון, או במקום אחר על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות, או דרכון. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר בטלפונים מס': 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, כ"ג בניסן התשע"ח (8.4.2018).

ש ו פ ט